

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

PUDUNGWANA 2024

TATAISO YA HO TSHWAYA

MATSHWAO: 100

Tataiso ena ya ho tshwaya e na le maqephe a 18.

KAROLO YA A:**DITAELO HO BATSHWAYI****TATAISO YA HO TSHWAYA DITEMA TSA BOIQAPELO**

Moqoqo kapa ditema tsa kgokahano di ke ke tsa hloka sesupo leha e le sefe sa hore di badilwe tsa ba tsa abelwa matshwao ka tshwanelo. Sephetho sa matshwao a abetsweng ditema tsa boiqapelo e be se loketseng.

Ho se tshwane le kgutsufatsong moo ho nang le pehelo ya moedi o tlamang wa palo ya mantswe, Moqoqo kapa tema ya kgokahano ha e phalla ho ya ka boiqapelo mme e hohela mmadi, e tla be e le leeme ha ho tsepamiswa maikutlo hodima bolelele feela ho na le hore ho shejwe dikahare.

Molao ke hore:

- Ho se eketswe dikotlo kaha ruburiki ka boyona e na le dikotlo.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50)**SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) – SLKT****ELA TLHOKO:**

- Sebedisa ruburiki ena ka dinako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo (Pampiri ya 3, Karolo ya A).
- Matshwao a 0-50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya bokgoni e arotswe habedi ho hlahisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la sebopeho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Nehelano ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemisetsa le maemo	Boemo bo hodimo	28–30 -Nehelano e babatsehang ho feta tebello e tlwaelehileng -Mehopolo e bontshang bohlae, e phephetsang monahano, ebile e sutsitse -O hlophisitse le ho hokelwa ka boqhetseke, ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	22–24 -Nehelano e ntle haholo -Mehopolo ke e loketseng ebile e kgahlisa ka botlalo le bopaki ba nehelano e butswitseng -O hlophisitse le ho hokelwa hantle haholo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	16–18 -Nehelano e kgotsofatsang -Mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e amoheleheng -O hlophisitse le ho momahana ka tsela e amoheleheng ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	10–12 -Nehelano e momahane mona le mane -Mehopolo ke e sa hlaakang ebile e se ya boiqapelo -Ho na le bopaki bo fokolang ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	4–6 -Nehelano e tswile lekoteng hohang -Mehopolo ke e sa tsepamang, e dubakaneng -Ha e utlwahale mme mehopolo e a phetakakwa -Ha e a hlophiswa le hona ho hokeleha.
MATSHWAO A 30	Boemo bo tlase	25–27 -Nehelano e tswileng matsoho leha e haellwa ke matshwao a boqhetseke ba moqoqo o babatsehang -Mehopolo e sutsitseng ebile e bontsha boiphilelo bo hodimo -O hlophisitse le ho hokelwa ka bonono ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	19–21 -Nehelano e radilwe hantle -Mehopolo ke e loketseng, mme e tahasellisang -O hlophisitse le ho hokelwa hantle ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	13–15 -Nehelano e a kgotsofatsa leha e sa hlaaka mona le mane -Mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e mahareng -Karolo ya mosebetsi e itseng e hlophisitse; ho na le boiteko ba itseng ba tlhophiso le momahano ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	7–9 -Nehelano bohlo e tswile lekoteng -Mehopolo e na le ho hloka kgokelo mme e dubakane -Bopaki ba tlhophiso le momahano bo a thekesela	0–3 -Ha ho boiteko ba entsweng ba ho arabela sehlooho -Mehopolo e tswile lekoteng ka hohle-hohle, ha e a nepahala -Mosebetsi ha o a tsepama sehloohong mme o dubakane

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele, tlotlontswe ke tse lokelang sepheo/tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 15	Boemo bo hodimo	14–15 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya puo e bontsha boitshupo mme e tswile matsoho - Sehalo se kgahlisang ebile se le matla -O batla o hloka diphoso tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe ka boqhetseke bo hlolang	11–12 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka botlalo -Tshebediso ya puo e matla mme ho sebedisitse sehalo se loketseng boholo ba nako -Bohlo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa melao ya puo le mopeleto -O radilwe hantle haholo	8-9 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo -Tshebediso ya puo ke e lokileng bakeng sa ho fetisa moelelo - Puo ya bonono e sebedisitse ho matlafatsa dikahare	5-6 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba hammoho le maemo -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela -Sehalo le kgetho ya mantswe ke tse sa lokelang -Tlotlontswe e haellang haholo	0-3 -Tshebediso ya puo ha e utlwisisehe -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo -Tlotlontswe e haellang ho feta tekanyo hoo nehelano e sa utlwisiseheng
		13 -Tshebediso ya puo ke e tswileng matsoho, e susumetsang sehalo se nepahetseng -O batla o hloka diphoso tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni bo babatsehang	10 -Tshebediso ya puo ke e utlwahalang, mme e loketseng ka kakaretso -Sehalo ke se matla, mme se loketseng -Ho na le diphoso tse mmalwa tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe hantle	7 -Tshebediso ya puo e lekane leha ho na le ho se tsepame mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e haella	4 -Tshebediso ya puo ke e hlotsang -Ha ho phapano kapa ke e fokolang motswakong wa dipolelo -Tlotlontswe e haella ka tsela e ikgethang	
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang MATSHWAO A 5		5 -Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang -Dintlha tse phethahetseng ka botlalo -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e babatsehang	4 -Kgodiso ya dintlha ke e utlwisisehang, mme e hodisang sehlooho -O momahane -Dipolelo le diratswana di a utlwisisehang ebile di tswakilwe	3 -Dintlha tse loketseng di a hodiswa -Dipolelo le diratswana di bopilwe hantle -Moqoqo o na le moelelo	2 -Dintlha tse itseng di a utlwahala -Dipolelo le diratswana di na le diphoso -Moqoqo o ntse o na le moelelo o itseng	0–1 -Dintlha tse hlokehang di a haella -Dipolelo le diratswana di fosahetse -Moqoqo ha o na moelelo
		43–50	33–40	23–30	13-20	0–10

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo (60%)	30	DM =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (30%)	15	PST =
Sebopeho (10%)	05	Seb =
Matshwao ohle	50	

KAROLO YA A: MOQOQO**TATAISO YA SEBOPEHO SA DITEMA TSA MOQOQO**

Mefuta ya Ditema	Moqoqo wa Phetelo/o hlahosang	Moqoqo wa Boimamelo/ditema tsa Dinnete	Ditema tsa Kgohelo/ ngangisano/ o sa nkeng lehlakore
Sebopeho sa ka ntle	<ul style="list-style-type: none"> • Sehlooho • Selelekela • Mmele • Phethelo 	<ul style="list-style-type: none"> • Sehlooho • Dihloohwana • Selelekela • Mmele • Phethelo 	<ul style="list-style-type: none"> • Sehlooho • Selelekela • Mmele • Phethelo
Sebopeho sa seratswana	<p><u>Mohato/ Setepe</u> Moralo wa mantlha o hatellang hodima ditsela tse itseng tsa ho etsa dintho le tsa phetelo tse itshetlehileng hodima tlhahlamano ya diketsahalo ho latela nako.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dipolelo tsa tlatsetso ho bontsha tlhahlamano ya diketsahalo. 	<p><u>Ketane</u> Dipolelo tse hlahang di latelana di hokahantswe ke polelo e tlang pele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dipolelo tsa tlatsetso 	<p><u>Mokolokotwane</u> Mathathama a dingangisano/dinnete tse phaelletseng ho tshehetsa ntlha e itseng.</p> <p><u>Botsitso</u> Ho tshehetsa mahlakore ka bobedi ka dingangisano tse leka-lekanang mabapi/kgahlanong le ntlha-kgolo, e le ho fana ka teka-tekano lehlakoreng ka leng.</p> <p><u>Ngangisano:</u> <u>Selelekela</u> – ntlhakemo e hlake <u>Mmele:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dingangisano tse latelwang ke ditlhaloso

			<p>Phethelo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dikgothaletso • Kgutsufatso/phethelo • Ntlhakemo e hlahelle <p><u>O sa nkeng lehlakore:</u></p> <p>Selelekela – ntlhakemo e hlake</p> <p><u>Mmele:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dipolelo tse tshehetsang • Dintlha tse kgahlanong le sehlooho & mabaka. <p>Phethelo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dikgothaletso • Kgutsufatso/phethelo • Ntlhakemo e hlahelle
Makgetha	<ul style="list-style-type: none"> • Di re qoqela ka pale e mabapi le motho/batho, sebaka le nako ya diketsahalo. • Di na le mopheti kapa mongodi wa pale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fana ka tsebo kapa tlhahisoleseding ya nnete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Di ikemiseditse ho hohela/ho okaoketsa maikutlo kapa diketso tsa mmadi.

Makgetha a puo	<ul style="list-style-type: none"> • Puo ya semmuso kapa eo e seng ya semmuso • Lekgathe lefetile le sebediswa haholo. • Mahokedi a kang kamora, yaba, pele ho moo, pele, kahoo, jj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Puo ya semmuso • Lekgathe lelwale le a sebediswa. • Puo e sa bontsheng maikutlo a mongodi • (Jakone) puo e sebediswang lekaleng le ikgethileng la tsa mosebetsi. • Sehalo sa semmuso 	<ul style="list-style-type: none"> • Puo e tobang taba e a sebediswa. • Puo ya bonono, e kang ya mekgabisopuo. • E hlaha eka e tseba matswalo le ditabatabelo tsa rona kahoo di sebedisa monyetla oo ho okaoketsa maikutlo a babadi. • E hlahisa dikgopolo-taba eka ke taba. • ditshwantsho & tshebediso ya mmala. • Dingangisano tse sekametseng lehlakoreng le le leng.
-----------------------	---	--	---

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1**

1.1 Pherekano ya tsatsing leo, ke tla e lebala kgale!

Dikahare: Di hlakise ketsahalo kapa diketsahalo tsa letsatsing leo tse etsang hore mongodi a nne a ipotse se neng se bakile pherekano ya letsatsing leo.

[50]

1.2 Boikwetliso ke setlhare sa mmele.

Dikahare: Di hlakise tsela kapa ditsela tseo boikwetliso bo thusang kapa di phekolang mmele kateng.

[50]

1.3 Hoja ka mo mamela ha a ne a re...

Dikahare: Di hlakise kamoo mongodi a itsholang kateng ka ho se mamele ya neng a bua le yena/mo eletsa.

[50]

1.4 Mathata a ruta motho bophelo. Na o a dumela?

Dikahare: Di totobatse kamoo mathata a rutang motho bophelo kateng.

Kapa

Di totobatse kamoo mathata a sa ruteng motho bophelo kateng.

[50]

1.5 Botle le bobbe ba ho phela Afrika Borwa mehleng ya kajeno.

Dikahare: Ditaba tsa moqoqo di tshehetse mahlakore a mabedi, lehlakore la botle le la bobbe ba ho phela Afrika Borwa mehleng ya kajeno.

[50]

1.6–1.8 Ditshwantsho

Dikahare tse lebelletsweng:

- Moqoqong ona mohlalobuwa o sheba setshwantsho mme a qoqe ka seo se se qholotsang maikutlong a hae.
- Moqoqo wa hae o tshwanetse ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho seo ho qoqwang ka sona ka tsela e hlakileng.
- Moqoqo o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe.

[50]**MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:****50**

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E TELELE – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 30]

Makgetha a ho leknyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo.	15–18 --Nehelano e babatsehang haholo ho feta ditebello tse tlwaelehileng - Mehopolo e matla, e butswitseng -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta wa tema -Mosebetsi o tsepame -Mehopolo le dikahare di momahane -Nehelano e manollotswe ka boqhetseke mme dintlha tsohle di tshhehisa sehlooho -Sebopeho ke se nepahetseng ka botlalo	11–14 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta wa tema -Nehelano e tsepame - ha e kgere -Mehopolo le dikahare di momahane, mme di manollotswe hantle haholo ka dintlha tse tshhehatsang sehlooho -Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa haholo	8–10 -Nehelano e lekaneng, e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta wa tema -Nehelano ha e a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng -Mehopolo le dikahare di na le momahano e lekaneng feela -Ke dintlha tse itseng feela tse tshhehatsang sehlooho -Ka kakaretso, sebopeho se nepahetse leha se na le diphoso tse itseng	5–7 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo e itseng ya makgetha a mofuta wa tema -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng - Sehlooho se tshhehatswa ke dintlha tse mmalwa -Melao ya sebopeho e sebedisitswe ka bohloka boholo -Kgaello e itseng ya tsa bohlokwa	0–4 -Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema -Moelelo o nyotobetse ke ho kgera ho hoholo -Mehopolo le dikahare ha di na momahano -Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhehatsang sehlooho -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho
MATSHWAO A: 18					
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswa di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa -Melao ya puo e nepahetse ka botlalo ebile nehelano e bopehile hantle -E batla e se na diphoso	10–12 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswa di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka botlalo -Ka kakaretso, melao ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle -Tlotlontswa e ntle haholo -Mosebetsi bohola ha o na diphoso.	8–9 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswa di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka botlalo -Ka kakaretso, melao ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle -Tlotlontswa e ntle haholo -Mosebetsi bohola ha o na diphoso.	6–7 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswa di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa melao ya puo; -Tlotlontswa e lekaneng -Diphoso ha di nyotobetse moelelo.	4–5 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswa ha di a lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka botlalo -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata -Tlotlontswa e haellang -Moelelo o nyotobetse	0–3 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswa ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo -Mosebetsi o tletse diphoso mme o dubakane -Tlotlontswa ha e a lokela sepheo -Moelelo o nyotobetse haholo
MATSHWAO A: 12					
MATSHWAO	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	18	DMS =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	12	PST =
Matshwao ohle	30	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE**POTSO YA 2****2.1 LENGOLO LA SETSWALLE**

Sebopeho:

- Aterese e nngwe feela, ke ya mongodi. E ngolwe bohareng ba leqephe ho tloha letsohong le letshehadi ho isa ho le letona.
- Tlasa aterese ho tlole mola ebe hona ho ngolwang letsatsi/mohla (k.h.r. aterese le mohla ha se ntho e le nngwe).
- Ho tlole mola ka mora aterese le mohla ebe ho tla tumedisiso.
- Tlola mola ebe o qala ditaba tsa lengolo.
- Seratswana sa pele ke selelekela. Mmele wa lengolo o be le diratswana.
- Qetello e be e dumellanang le mofuta ona wa lengolo.
- Lebitso la hao ka botlalo le hlahe kamora qetello.

Dikahare:

- Di lebohe rakgadiae ka ho thusa ka ditlhophiso bakeng sa mokete wa hae wa letsatsi la tswalo.

[30]**2.2 TOKOMANE YA BOITSEBISO LE BOIPHILELO (CV) HAMMOHO LE LENGOLO LA KOPO YA MOSEBETSI**

Sebopeho:

- E ngolwe ho hlaha lehlakoreng la mmui.
- E hlahise dintlha tsohle ka mongodi mmoho le bokgoni le boiphilelo ba hae.
- E lokela ho hlahisa batho le dintlha ka bona, bao ba ka botswang ka mongodi qetellong ya yona.

Dikahare:

- Dintlha/Tliahisoleseding ya mokopi e hlahiswe, j.k. mabitso, nomoro ya boitsebiso, jj.
- Lengolo la materiki le dithuto tseo a di pasitseng.
- Mangolo a thuto a fihlelletsweng a hlahiswe, j.k. dipoloma/dikrui, jj.
- Mangolo a mang le dikgau ha di le teng le tsona di hlahiswe.
- Tsa boithabiso le dithahasello j.k. lengolo la ho ba moetapele mokgatlong wa batjha, ho bapala papadi ya kalaneng, jj.
- Dipaki le dinomoro tsa mehala ya tsona e hlahelle.

[30]

LENGOLO LA KOPO YA MOSEBETSI

Sebopeho:

- Aterese di pedi, ke ya mongodi le ya moamohedi wa lona. Aterese ya mongodi e ngolwe bohareng ba leqephe ho tloha letsohong le letshehadi ho isa ho le letona. Ya moamohedi e ngolwe ka letsohong le letshehadi.
- Tlasa aterese ya mongodi ho tlole mola, ho ngolwe letsatsi la mola lengolo le ngolwang.
- Ho tlole mola ka mora mola ebe ho ngolwa aterese ya moamohedi.
- Mmele o botjwe ka diratswana tse mmalwa feela jwalo kaha ho ngolwa moqoqo, mme di hlahise mehopolo ka tsela e hlakileng.
- Pheletso e be e akaretsang ntlhakemo ya ya ngolang.
- Puo e hlhlontshang ditsebe ha e amohelehe.

Dikahare:

- Selelekela se fupare molaetsa wa ho kopa mosebetsi.
- Puo ho sebediswe e susumetsang ka sepheo sa ho matlafatsa ntlhakemo ya ya ngolang; mabotsi le phetapheto a ka sebediswa sebakeng sa ho toboketsa.
- Sehalo e be se bontshang/utlwisang hore ya ngolang o ikopela mosebetsi. [30]

2.3 LENANETABA/AJENDA LE METSOTSO YA KOPANO

Sebopeho:

- Le bontshe mofuta wa kopano.
- Le bontshe letsatsi la kopano.
- Le bontshe sebaka/tulo ya kopano.
- Le bontshe ajenda/lenanetaba le nang le dintlha tse sa fetoheng tsa ka mehla.
- Metsotso e dumellane le lenanetaba.
- Metsotso e saenwe ke mongodi le modulasetulo.

Dikahare:

- Le totobatse dintlha tse amanang le maqheku le dikgutsana.
- Ditaba tsa metsotso di dumellane le lenanetaba. [30]

2.4 INTHAVIU

Sebopeho:

- Lebitso la sebui le ngolwe ka letsohong le letshehadi la leqephe, le bile le latelwa ke letshwao la *kgutlopedi* (jk. *Teboho* :).
- Ho botswe dipotso tse qophellang ka bokgeleke le ho hlaka.
- Mmotsuwa a arabe ka botlalo hodima (di)potso e botsitsweng.

Dikahare:

- Selelekeleng mmotsi o nehelana ka tlhahisoleseding e amanang le sepheo sa inthaviu.

- Mmeleng, mmotsi o botsa mmotsuwa dipotso tse itshetlehileng sehloohong mme mmotsuwa o araba dipotso tsena.
- Dipotso di ka nyalana le dikarabo tse hlahisitsweng pejana, dikarabo tsohle di tobe dipotso, di tshhehetswe ka dintlha. O nehelane ka dintlha tse batsi, tse amanang le seo o se botsitsweng;
- Sehalo e be se lokelang kopano ena, mme puo e be ya semmuso. Ho se sebediswe *puo ya seterateng* e sebediswang tlasa maemo a boiketlo.

[30]**MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 30**

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE - SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 20]

Makgetha a ho leknyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo.	10–12 - Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; - Mehopolo e matla, e butswitseng; - Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; - Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; - Dintlha tsohle di tshhehetsa sehlooho mme di hlalositswe ka tsela e babatsehang; - Sebopeho ke se nepahetseng.	8–9 - Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; - Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositsweng ka tsela e supang bokgoni mme di tshhehetsa sehlooho; - Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	6–7 - Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; - Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; - Ke dintlha tse itseng feela tse tshhehetsang sehlooho; - Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	4–5 - Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; - Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng. sehlooho se tshhehetswa ke dintlha tse mmalwa; - Sebopeho se foofo feela, mme se na le bohlotso bo bohlo; -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	0–3 - Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; - Mehopolo le dikahare ha di na momahano; - Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhehetsang sehlooho; - Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
MATSHWAO A: 12					
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswe, matshwao a ho bala le mopeleto. MATSHWAO A: 8	7–8 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e babatsehang; - Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; - Mosebetsi ha o na diphoso.	5–6 - Sehalo, rejistara, setaele, le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e bontshang bokgoni bo bohlo; - Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; - Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; - Mosebetsi bohlo ha o na diphoso.	4 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e mahareng; - Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; - Tshebediso ya tlotlontswe ke e lekaneng; - Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo.	3 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; - Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; - Tlotlontswe e haellang; - Moelelo o nyotobetse.	0–2 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; - Mosebetsi o tletse diphoso mme o dubakane; - Tlotlontswe ha e dumellane le sepheo; - Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	12	DMS =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	8	PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE**POTSO YA 3****3.1 PHOUSERARA**

Sebopeho:

- E lokela ho qholotsa thahasello, ho hlohlelletsa le ho susumetsa moreki;
- E lokela ho totobatsa sehlooho ka ditlhaku tse kgolo;
- E lokela ho hlahisa ditaba ka mengolo e fapaneng e hohelang;
- E lokela ho sebedisa ditshwantsho;

Dikahare:

- E bapatsa/phatlalatsa khonsarete e tlo tshwarwa motseng ya ho bokella tjhelete e tlo abelwa mekgatlo e lwantshanang le tthekefetso ya basadi le bana;
- Sehlooho se totobatswe ka ditlhaku tse kgolo;
- Ditaba di ngolwe ka mongolo o moholo o hohelang;
- Ho ka sebediswa ditshwantsho;
- Tlhalisoleseding e be e utlwahalang hantle;
- Mohla, nako, sebaka, makeno jj, di hlahiswe ka botlalo.

Mohlalobuwa a hlahise dintlha tsohle tse amanang le khonsarete eo ho yona ho tlo bokellwa tjhelete e tlo abelwa mekgatlo e kgahlanong le tthekefetso ya basadi le bana.

[20]**3.2 DAYARI**

Sebopeho:

- E ngolwe jwalo ka khalendara.
- E be le letsatsi la mohla ho rekotwang diketsahalo;
- E be le sehlooho se hlakisang lebitso la monga dayari.

Dikahare:

- Ho sebediswe puo e bonolo feela ya ka mehla.
- Ho ngolwa diketsahalo tsa letsatsi ka leng e le rekoto.
- Sehlo ke se tsamaellanang le diketsahalo tse ngolwang.
- E ngolwa e le mothong wa pele.
- Ditaba e be tsa matsatsi a mararo tse dumellanang le tlhodisano e neng e le dipakeng tsa Amabokoboko le New Zealand.

[20]**3.3 DITAELO**

Sebopeho:

- Ditaello di lokela ho ngolwa di le ho sekaotaelo, temekisong ya tumelo.
- Tatellano e nepahetseng ke ya bohlokwa.
- Bua ka sebediswa tse hlokehang papading ya kgati.
- Puo e hlakileng, ebile e otlolohile le sehlo se tsamaellanang le mofuta ona wa tema, di lokela ho sebediswa.

Dikahare:

- O lokela ho ba le bokgoni ba ho mamela ditaelo.
- O lokela ho ba le bokgoni ba ho sebedisana mmoho le sehlopha.
- O lokela ho ba le bokgoni ba ho etsisa ya o rutang.
- O lokela ho ba le bokgoni ba ho latela morethetho.
- O lokela ho ba le bokgoni ba ho amohela ho hlolwa.

Dikarabo tse ding tsa baithuti di ananelwe.

[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C:

20

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA:

100